

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 19 marca 2021 r.

Druk nr 354

**KOMISJA
USTAWODAWCZA**

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawcza wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

**o zrekompensowaniu gminom dochodów utraconych w 2018 r.
w związku ze zmianą opodatkowania budowli wchodzących w skład
elektrowni wiatrowych.**

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest pan senator Wadim Tyszkiewicz.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Krzysztof Kwiatkowski

U S T A W A

z dnia

o zrekompensowaniu gminom dochodów utraconych w 2018 r. w związku ze zmianą opodatkowania budowli wchodzących w skład elektrowni wiatrowych

Art. 1. Ustawa określa zasady i tryb zrekompensowania gminom dochodów utraconych w 2018 r. w związku ze zmianą opodatkowania budowli wchodzących w skład elektrowni wiatrowych.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) podatku – rozumie się przez to podatek od nieruchomości od budowli wchodzących w skład elektrowni wiatrowych;
- 2) dochodach utraconych w 2018 r. – rozumie się przez to dochody utracone przez gminę w 2018 r. wskutek zmian wprowadzonych art. 2 pkt 1 i 6 oraz art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1276).

Art. 3. 1. Gmina nabywa prawo do rekompensaty dochodów utraconych w 2018 r. w pełnej wysokości.

2. Rekompensatę wypłaca się z budżetu państwa.

Art. 4. 1. Wysokość kwoty rekompensaty ustala się na podstawie wniosku gminy o zwrot dochodów utraconych w 2018 r., zwanego dalej „wnioskiem”, którego wzór określa załącznik do ustawy.

2. Wniosek zawiera:

- 1) stawkę podatku obowiązującą w roku podatkowym 2018 oraz określające ją przepisy;
- 2) wykaz elektrowni wiatrowych zlokalizowanych na terenie gminy w dniu 31 grudnia 2017 r. oraz podatników podatku wraz z formą prawną prowadzonej przez nich działalności gospodarczej;
- 3) podstawę opodatkowania podatkiem budowli wchodzących w skład każdej z elektrowni wiatrowych, o których mowa w pkt 2, według stanu na dzień 1 stycznia 2018 r., wynikającą z decyzji ustalających podatek oraz z deklaracji na podatek, ustaloną zgodnie z:

- a) przepisami obowiązującymi przed dniem wejścia w życie art. 2 pkt 1 i 6 oraz art. 3 pkt 1 ustawy wskazanej w art. 2 pkt 2,
- b) art. 2 pkt 1 i 6 oraz art. 3 pkt 1 ustawy wskazanej w art. 2 pkt 2;
- 4) kwotę podatku ustaloną na podstawie danych, o których mowa w pkt 1 i 3;
- 5) wysokość dochodów utraconych w 2018 r., stanowiącą różnicę kwot podatku, ustalonych na podstawie danych, o których mowa w pkt 1 i 3;
- 6) sumę dochodów utraconych w 2018 r.;
- 7) numer rachunku budżetu gminy, na który ma zostać przekazana kwota rekompensaty.

3. Do wniosku dołącza się kopie decyzji ustalających podatek oraz deklaracji na podatek, o których mowa w ust. 2 pkt 3.

Art. 5. 1. Gmina składa wniosek do ministra właściwego do spraw finansów publicznych, zwanego dalej „ministrem”, w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Wniosek złożony po tym terminie, pozostawia się bez rozpatrzenia.

2. Minister sprawdza prawidłowość złożonych wniosków pod względem rachunkowym i formalnym w terminie 3 miesięcy od dnia ich złożenia.

3. W przypadku stwierdzenia we wniosku braków lub błędów, minister wzywa gminę do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Wniosek, którego braków lub błędów gmina nie usunęła w tym terminie, pozostawia się bez rozpatrzenia.

Art. 6. 1. Minister przekazuje rekompensatę na rachunek budżetu gminy w trzech równych ratach rocznych, płatnych do końca pierwszego kwartału, poczynając od roku następującego po roku złożenia wniosku.

2. Raty rekompensaty podlegają waloryzacji w stopniu odpowiadającym wzrostowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia roku kalendarzowego poprzedzającego rok przekazania raty, obliczonemu na podstawie średniorocznych wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, ogłoszonych w komunikatach Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

3. Przekazywane kwoty rat rekompensaty zaokrągla się do pełnych dziesiątek groszy, przy czym końcówki wynoszące:

- 1) mniej niż 5 groszy pomija się;
- 2) 5 i więcej groszy podwyższa się do pełnych dziesiątek groszy.

4. W przypadku gdy wskaźnik, o którym mowa w ust. 2, ma wartość ujemną, raty rekompensaty nie ulegają zmianie.

Art. 7. Uznaje się, że w okresie od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 13 lipca 2018 r.:

- 1) części budowlane urządzeń technicznych elektrowni wiatrowych stanowiły budowlę w rozumieniu prawa budowlanego;
- 2) elektrownią wiatrową była budowla w rozumieniu prawa budowlanego, składająca się co najmniej z fundamentu, wieży oraz elementów technicznych, o mocy większej niż moc instalacji odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 40 kW, przyłączonej do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV albo o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 120 kW.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie z dniem 5 lutego 2022 r.

Załącznik do ustawy z dnia ...
(Dz. U. poz. ...)

**WNIOSEK O ZWROT DOCHODÓW UTRACONYCH W 2018 R.
W ZWIĄZKU ZE ZMIANĄ OPODATKOWANIA BUDOWLI
WCHODZĄCYCH W SKŁAD ELEKTROWNI WIATROWYCH**

Nazwa gminy:		Minister właściwy do spraw finansów publicznych					
Nazwa powiatu:							
Nazwa województwa:							
Numer rachunku budżetu gminy, na który należy dokonać przekazania kwoty rekompensaty:							
Symbole ¹⁾							
WOJEWÓDZTWO		POWIAT		GMINA		RODZAJ GMINY	
.....		
I. Podstawa prawna wypłaty rekompensaty dochodów utraconych w 2018 r.: art. 3 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia ... o zrekompensowaniu gminom dochodów utraconych w 2018 r. w związku ze zmianą opodatkowania budowli wchodzących w skład elektrowni wiatrowych (Dz. U. poz. ...).							
II. Przepisy określające stawkę podatku od nieruchomości w roku podatkowym 2018: uchwała nr ... Rady Gminy ... z dnia ... w sprawie ... (Dz. Urz. Woj. poz. ...).							
III. Stawka podatku od nieruchomości od budowli wchodzących w skład elektrowni wiatrowych obowiązująca w roku podatkowym 2018: ...%.							
IV. Wyszczególnienie							
1	2	3	4	5	6	7	8
Lp.	Nazwa i lokalizacja	Podatnik podatku od nieruchomości	Podstawa opodatkowania podatkiem od nieruchomości		Wysokość podatku od nieruchomości od budowli		Wysokość dochodów

	elektrowni wiatrowej według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.	od budowli wchodzących w skład elektrowni wiatrowej i forma prawna prowadzonej przez niego działalności gospodarczej	budowli wchodzących w skład elektrowni wiatrowej, według stanu na dzień 1 stycznia 2018 r., wynikająca z decyzji ustalających podatek oraz z deklaracji na podatek, ustalona zgodnie z:		wchodzących w skład elektrowni wiatrowej		utraconych przez gminę (różnica kwot podatków wskazanych w kol. 6 i kol. 7)
			przepisami obowiązującymi przed dniem wejścia w życie art. 2 pkt 1 i 6 oraz art. 3 pkt 1 ustawy ²⁾	art. 2 pkt 1 i 6 oraz art. 3 pkt 1 ustawy ²⁾	od podstawy opodatkowania w kol. 4	od podstawy opodatkowania w kol. 5	
1.							
...							
V. Dochody utracone przez gminę w 2018 r. (suma kwot wyszczególnionych w wierszach 1 – ... kolumny 8): zł (słownie: złotych).							

¹⁾ Cyfrowe symbole (identyfikatory) jednostek podziału administracyjnego określone w przepisach wydanych na podstawie art. 49 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 443, z późn. zm.).

²⁾ Ustawa z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1276).

Data: Nr telefonu i adres e-mail (do kontaktów roboczych):

.....
(główny księgowy/skarbnik)

.....
(wójt, burmistrz, prezydent miasta)

Załączniki: ...

UZASADNIENIE

1. Przyczyny i cel wydania projektowanej ustawy

Ustawa przewiduje zrekompensowanie gminom dochodów utraconych w 2018 r. w związku ze zmianą opodatkowania budowli wchodzących w skład elektrowni wiatrowych, w celu uniknięcia przez Skarb Państwa odpowiedzialności odszkodowawczej. Określa zasady, tryb i terminy obliczenia i wypłaty stosownej rekompensaty.

Skutkiem zmian prawnych, dokonanych w połowie 2016 r., było znaczne zwiększenie podstawy opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości, stanowiącym wyłączny dochód gmin. Od dnia 1 stycznia 2017 r. obowiązywała w tym zakresie korzystna dla nich regulacja, która okazała się jednak niezgodna z międzynarodowymi zobowiązaniami Rzeczypospolitej Polskiej, bowiem – obniżając rentowność elektrowni wiatrowych – zagroziła wymaganemu przez Unię Europejską wzrostowi wolumenu energii elektrycznej pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych. W tym stanie rzeczy ustawodawca dążył do przywrócenia wcześniej obowiązującego stanu prawnego, korzystniejszego dla przedsiębiorców jednak zarazem zmniejszającego dochody gmin.

Mocą art. 17 pkt 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, zwanej dalej „nowelą o.z.e.”, trzy zmiany dwóch ustaw nowelizowanych (art. 3 pkt 3 i wiersz „Kategoria XXIX – wolno stojące kominy i maszty oraz elektrownie wiatrowe” w załączniku do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane oraz art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych), weszły w życie z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2018 r. Zmiany te stanowią zintegrowaną konstrukcję legislacyjną, modyfikującą definicje „budowli” i „elektrowni wiatrowej”, a przez to przedmiot opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Rozwiązanie takie jest korzystne z punktu widzenia podatników (obniża podstawę opodatkowania), ale niekorzystnie wpłynęło na wysokość dochodów gmin, rzutując – w trakcie roku podatkowego, z mocą wsteczną – na sposób wykonywania ich kompetencji i zadań.

Stan prawny obowiązujący na przełomie lat 2017/2018 (w czasie uchwalania budżetów gmin na rok 2018) pozwalał gminom, na terenie których zlokalizowane są elektrownie wiatrowe, zakładać wyższe wpływy do budżetu, następnie faktycznie osiągnęte w I półroczu

2018 r. Terminowo uchwalając budżety na rok 2018, gminy działały racjonalnie i w pełni zgodnie z obowiązującym prawem. Uwzględniały zwiększone dochody z tytułu podatku od nieruchomości i na tej podstawie zaplanowały konkretne wydatki. Każdy późniejszy ubytek ich dochodów powodował niemożność pokrycia określonych wydatków, co – zwłaszcza w przypadku małych gmin – doprowadziło do pogorszenia jakości życia ich mieszkańców. Zmniejszenie – z mocą wsteczną – podstawy opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości, choć korzystne dla podmiotów zobowiązanych, znacząco pogorszyło sytuację gmin, pozbawiając je części dochodów i powodując konieczność zwrotu nadpłaconego podatku za okres od stycznia do lipca 2018 r.

2. Projektowany stan prawny

Projektowana rekompensata wyrówna gminom dochody utracone w 2018 r. (wpływy z podatku od nieruchomości) i zostanie wypłacona z budżetu państwa. Optymalne jest uregulowanie tej kwestii w ustawie epizodycznej, bez modyfikowania ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego ani ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.

Przewiduje się, że rekompensata będzie wypłacana na rachunek budżetu gminy, na jej wniosek, zawierający szczegółowe informacje pozwalające precyzyjnie określić sumę utraconych przez nią dochodów. Do wniosku załączone będą kopie deklaracji na podatek od nieruchomości oraz decyzji ustalających podatek od nieruchomości.

Przewiduje się, że gminy będą składać wnioski do ministra właściwego do spraw finansów – jako organu dysponującego pełną wiedzą o stanie finansów państwa i odpowiedzialnego za przygotowanie projektu ustawy budżetowej – w celu sprawdzenia ich formalnej i rachunkowej poprawności.

W celu możliwie szybkiego zrekompensowania gminom strat wynikających z konstytucyjnie wadliwego działania ustawodawcy oraz uwolnienia Skarbu Państwa od roszczeń, przewiduje się ograniczenie terminów składania wniosków i ich weryfikowania (wraz z procedurą uzupełniania braków i korekty błędów).

Dla uniknięcia nadmiernego, jednorazowego obciążenia budżetu państwa, przewiduje się wypłatę rekompensaty w trzech równych ratach rocznych (zależnie od możliwości budżetu), płatnych do końca pierwszego kwartału, poczynając od roku następującego po roku złożenia wniosku. W celu pełnego zrekompensowania gminom poniesionych strat,

przewiduje się waloryzację rat wskaźnikiem „inflacji”, przy czym waloryzacji dokonuje się od dnia 1 stycznia 2019 r.

Należy zwrócić uwagę, że na konieczność zrekompensowania gminom utraconych dochodów wskazał Trybunał Konstytucyjny rozstrzygnięciem z 22 lipca 2020 r. (sygn. akt K 4/19, OTK ZU A poz. 33). Dla zapewnienia systemowej spójności z nim, przewiduje się wejście w życie niniejszej ustawy z tym samym dniem, co dzień utraty mocy obowiązującej art. 17 pkt 2 noweli o.z.e., z niego wynikający, to jest – z dniem 5 lutego 2022 r. Z tym dniem przestanie bowiem obowiązywać ustawowy wyjątek dotyczący terminu wejścia w życie noweli o.z.e., co oznaczać będzie konieczność uznania, że jej art. 2 pkt 1 i 6 oraz art. 3 pkt 1 (zmniejszające podstawę opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości) weszły w życie na zasadach ogólnych, czyli z dniem 14 lipca 2018 r. Oznaczałoby to wsteczne obciążenie przedsiębiorców wyższym podatkiem za okres od stycznia do lipca 2018 r., a co za tym idzie – powstanie stanu wtórnej niekonstytucyjności. W tym stanie rzeczy konieczne jest zatem dodatkowo ustawowe uznanie, że – w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 13 lipca 2018 r. – budowlę w rozumieniu przepisów prawa budowlanego stanowiły części budowlane elektrowni wiatrowych, a elektrownią wiatrową była budowla w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, składająca się co najmniej z fundamentu, wieży oraz elementów technicznych (tj. uznanie przez ustawodawcę, że w okresie tym obowiązywał stan prawny taki, jak przed zmianami wprowadzonymi w 2016 r.).

3. Konsultacje

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi będą zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Wyniki konsultacji będą przedstawione w Ocenie Skutków Regulacji.

4. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.